

« zurück blättern vor »

KLAPNAĆ v. pf., ab 1824. **1)** ‘sterben’ – ‘umrzeć’: (†1872) 1875 Narzym.Pozyt. 88, DOR *Nim się proces skończy lub mamusia klapnie, ja się zestarzeję tymczasem!...* o (1873) 1953 Lam Głowy 235 *Albo Wielogrodzki klapnie [!] i ty weźmiesz sukcesję.* o 1885 Kolce nr 13 s.103, WIECZ *Że to pono ze zmartwienia klapnął dziad bogaty.* o 1893 Kal.Warsz.XLVIII 31, WIECZ *I wybornie lat pięćdziesiąt przeżył jeszcze pan Franciszek, i niedawno bardzo klapnął na zwyczajny... niezbyt kiszek.* o 1898 Weys.Józ. Żywot 47, DOR *Strzęsta się baba na bryczce i klapła [klapnęła].* o vor 1935 LSP *klapnął nagle ku wielkiemu zmartwieniu wierzących.* o vor 1935 LSP *stary jest, może nareszcie klapnie.* – (SŁA), SWIL (fig. popsp.), SW (żart.), LSP (żart.), DOR (przen. rub.). **2)** ‘jmdn. mit der flachen Hand leicht schlagen’ – ‘lekkko uderzyć dłonią, klepnąć, pacnąć’: 1817–1831 L₁ 443, SJAM *Prowadzę pogawędkę z oberżystami, którzy mię klapią po ramieniu.* o 1853 Fel.E.Syb.I 341, DOR *Klapie ją po twarzy (...) i plecie wyszystko co jej przyjdzie do głowy.* o vor 1861 SWIL *Klapie po ramieniu; klapie po twarzy.* o 1887 Mucha nr 13, WIECZ *Sameś żądał, bym cię klapnął, drewniaku!* o vor 1935 LSP *klapnął go parę razy po plecach.* o (1971) 1948 Krasz.Czarna 204, DOR *Klapnął go po ramieniu napity Cygan na odchodnym.* – SWIL, SW, LSP, DOR. **3)** ‘ohnmächtig zu Boden gehen, hinfallen, sich schwerfällig hinsetzen’ – ‘paść bezwładnie, upaść, usiąść ciężko’: (1924) 1948 Poraz. Kich. 144, DOR *Kota szturchnęły o leżący w koleinie kamień, Kichuś podskoczył i klapnął na piasek.* o vor 1935 LSP *klapnął sobie na ziemię i ani myśli powstać.* o vor 1935 LSP *co krok postąpi, to klapie na ziemię.* o 1949 Jackiew.Górn. 27, DOR *Flis klapnął ciężko na wskazanym przez doktora krześle.* o 1950 Kown.Kajt. 23, DOR *Klapnąłem jak długi na śliską podłogę.* o 1959 Hłasko Nast. 206 – *Siadaj pan – rzekł – podbijając mu nogi krzesłem; kierownik klapnął miękko.* – (SŁA), SWIL (sn.), SW, LSP, DOR. **4)** ‘als Fiasko enden, Bankrott gehen, verlieren’ – ‘zakończyć się fiaskem, zrobić klapę, zbankrutować, przegrać’: 1876 Mucha nr 5, WIECZ *Resursa bowiem klapnie z kretesem.* o 1882 Kur.Świąt. nr 3 s.3, WIECZ *Gazeta kolejowa (...) klapnąć musiała.* o 1886 Kur.Świąt. nr 58 s.3, WIECZ *W pewnej okolicy znów “klapnęła” pewna cukrownia.* o 1890 Kur.Świąt. nr 56 s.2, WIECZ *I pismo “klapło”, bo nikt go nie czytał.* o (1894) 1950–1953 Dygas.Gorz.II 52, DOR *Stawiam konia z rzędem, że jeśli się dziś cofnę, cały interes klapnie.* o (†1912) 1948–1952 Prus Studia 161, DOR *Żelazowski w “Zbójcach” nie tylko nie klapnął, ale wypłynął z honorem.* o vor 1935 LSP *dewaluacja była przyczyną, że i on wreszcie klapnął.* – SW, LSP (żart. przen.), DOR. **5)** ‘etw. Ungeschicktes, Unnötiges sagen, mit etw. herausplatzen’ – ‘powiedzieć coś niezręcznego, niepotrzebnego, chlapanąć

coś': [hapax] (†1912) 1948–1952 Prus Przem. 258, DOR *Przy powitaniu klapnąłtem jej impertynencję i zapewne długo będą musiał odrabiać skutki.* – nur DOR. ◊ **Etym:** **1)** nhd. *klappen* v., 'fallen, niedersinken; plappern, schwatzen; klappend schlagen, stoßen', GRI, nur für Inh. 1, 2, 3, 5. **2)** nhd. *kläpfen, klepfen* v., 'schallend, klappend fallen; Bankrott machen', GRI, nur für Inh. 1, 3, 4. ◊ **Konk:** †*kipnąć*. ❖ Inhalt 1 ist wohl eine scherzhafte Übertragung (Erweiterung) von Inhalt 4 auf Menschen. *Kłapać* und *klapnąć* können z.T. Ableitungen zu †*klap* sein bzw. nachträglich damit in Verbindung gebracht worden sein. Vgl. auch †*klapa* II.

« zurück blättern vor »